

C-393/22. sz. ügy

Előzetes döntéshozatal iránti kérelem

A benyújtás napja:

2022. június 15.

A kérdést előterjesztő bíróság:

Nejvyšší soud České republiky (Cseh Köztársaság)

Az előzetes döntéshozatalra utaló határozat kelte:

2022. május 5.

Felperes:

EXTÉRIA, s. r. o.

Alperes:

Spravíme, s. r. o.

[omissis]

V É G Z É S

A Nejvyšší soud (legfelsőbb bíróság, Cseh Köztársaság) [omissis] az **EXTÉRIA, s. r. o.** [omissis] (székhelye: [omissis] [Cseh Köztársaság]) felperes által a **Spravíme, s. r. o.** [omissis] (székhelye: [omissis] [Szlovák Köztársaság]) alperes ellen [omissis] európai fizetési meghagyás kibocsátása iránti kérelem tárgyában az Okresní soud v Ostravě (ostravai járásbíróság, Cseh Köztársaság) [omissis] előtt indított ügyben, az alperes által a Krajský soud v Ostravě (ostravai regionális bíróság, Cseh Köztársaság) 2021. február 16-i ítéletével [ügyszám: 8 Co 40/2021-52] szemben benyújtott fellebbezés tárgyában a következőképpen határozott:

- I. Az Európai Unió működéséről szóló szerződés 267. cikke alapján a Nejvyšší soud (legfelsőbb bíróság) előzetes döntéshozatal céljából az Európai Unió Bírósága elé **terjeszti** az alábbi kérdést:

Úgy kell-e értelmezni a polgári és kereskedelmi ügyekben a joghatóságról, valamint a határozatok elismeréséről és végrehajtásáról szóló, 2012. december 12-i 1215/2012/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet

7. cikke 1. pontjának b) alpontját, hogy a „szolgáltatási szerződés” fogalma magában foglalja az olyan előszerződést (pactum de contrahendo) is, amelynek alapján a felek kötelezettséget vállaltak arra, hogy megkötik a végleges szerződést, amely e rendelkezés értelmében szolgáltatási szerződésnek minősül?

[omissis]

I n d o k o l á s:

I. A jogvita alapját képező tényállás és az eljárás eddigi menete

- 1 A felperes a csehországi Ostravában székhellyel rendelkező, munkahelyi egészségvédelem és biztonság területén tanácsadási szolgáltatásokat nyújtó társaság. Az alperes a szlovákiai Ivanovicében székhellyel rendelkező társaság.
- 2 A felperes és az alperes 2018. június 28-án a csehországi Ostravában előszerződést („Smlouva o uzavření budoucí Masterfranchisové smlouvy” [master-franchise előszerződés]) (*pactum de contrahendo*) kötött egymással. A szóban forgó szerződésben a felek elsősorban egy jövőbeli jogügylet – egy későbbi szerződéskötés – teljesítésére vállaltak kötelezettséget, és megállapodtak e későbbi szerződés bizonyos elemeiben. A végleges szerződés tárgya az volt, hogy a felperes biztosítja az alperes részére a Szlovák Köztársaság területén lévő franchise-fiókok működtetésének és igazgatásának jogát.
- 3 A végleges szerződés megkötésére vonatkozó kötelezettségvállaláson felül az előszerződés III. cikke A. pontjának 3. alpontja az alperes előlegfizetési kötelezettségét is előírta, összesen 20 400 euró hozzáadottérték-adóval (héta) növelt összegében. A szóban forgó rendelkezésben elfogadott módon az előleg a kötelezett (az alperes) azon kötelezettségének biztosítására szolgált, hogy a jogosulttal (a felperessel) a jövőben egy megállapodás szerinti időpontban master-franchise szerződést kössön, és bizalmasan kezeljen minden olyan információt, amelyet a kötelezett a jogosulttól annak franchise-modelljével kapcsolatban kapott. Az alperesnek az előleget az előszerződés aláírásától számított 10 napon belül kellett megfizetnie a felperes csehországi székhelyű Raiffeisenbank, a. s.-nél vezetett számlájára. A felek a III. cikk B. pontjának 3. alpontjában megállapodtak abban, hogy amennyiben a kötelezett nem köti meg a jogosulttal Szlovákia tekintetében a master-franchise szerződést, mégpedig a jogosult által e célból megadott póthatáridőn belül, köteles a jogosult részére a megállapodás szerinti előleg 100%-ának megfelelő összegű kötbért fizetni. A szerződés IV. cikkének 2. pontja szabályozza a jogosult (a felperes) szerződéstől abban az esetben való elállásának lehetőségét, ha a kötelezett (az alperes) nem fizeti ki a megállapodás szerinti előleget a megállapodás szerinti határidőn belül. Ugyanez a rendelkezés írja elő a jogosult azon jogát, hogy a szerződéstől egyéb szerződési feltételek megszegése esetén is elállhat. Más kérdések mellett az is rögzítésre került, hogy a szerződés V. cikkének 3. pontja szerint a szerződés eltérő rendelkezése hiányában a szerződésből eredő vagy azzal kapcsolatos

jogviszonyokra a Cseh Köztársaság joga az irányadó. A felek nem kötöttek a polgári és kereskedelmi ügyekben a joghatóságról, valamint a határozatok elismeréséről és végrehajtásáról szóló, 2012. december 12-i 1215/2012/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet (a továbbiakban: „Brüsszel Ia” rendelet) 25. cikkének értelmében vett joghatósági megállapodást.

- 4 A felperes azt állítja, hogy az alperes nem tett eleget az előlegfizetési kötelezettségének. Ezért a felperes élt a szerződéstől való elállási jogával, és európai fizetési meghagyásos eljárást indított a cseh bíróságok előtt, amelyben az alperestől kötbér jogcímén 24 684 euró kamatokkal növelt összegének megfizetését kérte.
- 5 Az első eljárási cselekményével az alperes 2020. augusztus 7-i beadványában azt állította, hogy az ügyben a cseh bíróságok nem rendelkeznek joghatósággal.
- 6 Az Okresní soud v Ostravě (ostravai járásbíróság) mint elsőfokú bíróság 2020. december 17-i végzésével [omissis] elutasította az illetékesség hiányára alapított kifogást, és megállapította, hogy az ügyben rendelkezik joghatósággal. E bíróság a joghatóságát a „Brüsszel Ia” rendelet 7. cikke 1. pontjának a) alpontjára alapította, amely szerint ha az eljárás tárgya egy szerződés, a valamely tagállamban lakóhellyel rendelkező személy más tagállamban a vitatott kötelezettség teljesítésének helye szerinti bíróság előtt perelhető. Az elsőfokú bíróság arra a következtetésre jutott, hogy az ismertetett körülmények között a felperes olyan szolgáltatást követel, amelyet a „Brüsszel Ia” rendelet hivatkozott rendelkezése értelmében az említett járásbíróság illetékességi területén a Cseh Köztársaságban székhellyel rendelkező felperesnek kell teljesíteni. A bíróság ugyanakkor rámutatott, hogy a felek nem állították, és a bíróság sem állapította meg, hogy a felek a „Brüsszel Ia” rendelet 25. cikke értelmében a joghatóságról megállapodtak volna, vagy arról más módon rendelkeztek volna.
- 7 A Krajský soud v Ostravě (ostravai regionális bíróság) mint fellebbviteli bíróság 2021. február 16-i végzésével [omissis] helybenhagyta az elsőfokú bíróság határozatát. E bíróság megállapította, hogy a jelen ügyben az elsőfokú bíróság megfelelően alkalmazta a „Brüsszel Ia” rendeletet, és helyesen jutott arra a következtetésre, hogy a cseh bíróságok rendelkeznek joghatósággal, valamint hogy az Okresní soud v Ostravě (ostravai járásbíróság) rendelkezik illetékességgel, mivel a kereset tárgya a master-franchise előszerződés megsértéséből eredő teljesítés. Amint a keresetben foglalt állításokból kitűnik, a szóban forgó szerződés III. cikke A. pontjának 3. alpontja szerint az alperesnek ki kellett volna fizetnie a felperes részére a megállapodás szerinti összeget, amit nem tett meg, ezért a felperes elállt a szerződéstől. A szerződés III. cikke B. pontjának 3. alpontja szerint a felperesnek 24 684 euró összegű kötbér megfizetése iránti követelése keletkezett. Mivel a kereset tárgya a master-franchise előszerződés feltételeinek alperes általi megszegése miatt az alperes által fizetendő kötbér megfizetése iránti követelés, egyértelmű, hogy a szolgáltatás tárgya nem áruk előállítása vagy szállítása, és ezért nem lehet hivatkozni a teljesítés helyére, azaz az áruk előállításának és leszállításának helyére, és így nincs szó olyan kötbér

megfizetése iránti követelésről, amely az áruk előállításához és leszállításához kapcsolódna. Következésképpen, az alperes fellebbezésében felhozott jogalapjával ellentétben, a „Brüsszel Ia” rendelet 7. cikke 1. pontjának b) alpontja nem alkalmazható. A fellebbviteli bíróság szerint megalapozatlan az alperes azon kifogása is, hogy a végleges szerződést Szlovákia területén kellett volna teljesíteni, aminek az alperes szerint a szerződésben foglalt, területre vonatkozó megállapodásból kellett volna következnie, amely szerint az alperesnek Szlovákia területén kellett volna a végleges szerződés tárgyát teljesítenie. A fellebbviteli bíróság szerint döntő jelentőséggel bír az, hogy magát a master-franchise előszerződést szegték meg, és hogy az egyösszegű belépési díjra vonatkozó előleget a szerződés aláírásától számított 10 napon belül kellett volna megfizetni a felperes Raiffeisenbank, a. s.-nál vezetett számlájára. Ezért a fellebbviteli bíróság szerint a felperes helyesen érvel azzal, hogy a cseh jog, különösen a zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník (a polgári törvénykönyvről szóló 89/2012. sz. törvény) 1955. §-a szerint, ha egy szerződésre a cseh jog az irányadó, a pénzbeli kötelezettség teljesítésének helye a hitelező székhelye. A fellebbviteli bíróság szerint a teljesítés helye tehát a hitelező székhelye, azaz a felperes székhelye, amely Ostravában, a Cseh Köztársaságban található. Mivel a felperes a kereset benyújtására az Okresní soud v Ostravě-t (ostravai járásbíróság) választotta, a „Brüsszel Ia” rendelet 7. cikke 1. pontjának a) alpontja alapján az ostravai bíróság rendelkezik illetékességgel.

- 8 Az alperes e határozat ellen felülvizsgálati kérelmet terjesztett elő a Nejvyšší soud (legfelsőbb bíróság) előtt. Az általa előadottakból az következik, hogy az eljárás korábbi szakaszában a „Brüsszel Ia” rendelet 7. cikkének 1. pontja alapján tévesen értékelték a kötbérigény jellegét, ami az e kötbér megfizetése iránti követelés keletkezéséről való határozathozatalra vonatkozó bírósági hatáskört illetően téves következtetéshez vezetett. Az alperes szerint a fellebbviteli bíróságnak a jogvitában olyan határozatot kellett volna hoznia, hogy a kötbérnek mint szerződésből eredő követelésnek a főszerződés, a jelen esetben az előszerződés hatálya alá kell tartoznia. Az a kötelezettség, amelynek teljesítését a kötbérnek kellett biztosítania, nem pénzbeli teljesítésnek minősült, és a teljesítési helyét a nemzeti jog szerint kell meghatározni, ami az alperes érvelése szerint jelen ügyben a szlovák bíróságok joghatóságát eredményezné.
- 9 A felülvizsgálati kérelemre válaszul a felperes hangsúlyozta, hogy osztja a nemzeti bíróságok következtetéseit, és ezen kívül azt is hangsúlyozta, hogy az eredeti szerződésszegésnek a megállapodás szerinti előleg kifizetésének elmulasztása minősült. E kötelezettség megszegése miatt keletkezett a szerződéstől való elálláshoz való jog és egyúttal a kötbér megfizetése iránti követelés. A felperes szerint tehát az eredetileg biztosított kötelezettség az előleg kifizetésének elmulasztása volt.

II. Az alkalmazandó uniós jogi rendelkezések

- 10 Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdés vizsgálata során mindenekelőtt a „Brüsszel Ia” rendelet következő rendelkezései relevánsak: a 7. cikk 1. pontjának a), b) és c) alpontja.

III. A nemzeti jogszabályok alkalmazandó rendelkezései

- 11 Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdés vizsgálata során különös jelentőséggel bírhat a zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník (a polgári törvénykönyvről szóló 89/2012. sz. törvény) 1954. és 1955. §-a.

1954. §

A kötelezettség megfelelő teljesítéséhez szükséges, hogy a teljesítés egy meghatározott helyen történjen. Ha a teljesítés helye a szerződés, a kötelezettség jellege vagy a szolgáltatás célja alapján nem határozható meg, a szolgáltatást a törvényben meghatározott helyen kell teljesíteni.

1955. §

(1) A nem pénzbeli szolgáltatást a kötelezettnek a lakóhelyén vagy székhelyén kell teljesítenie. A pénzbeli szolgáltatást az adósnak a hitelező lakóhelyén vagy székhelyén kell teljesítenie.

(2) Ha a kötelezettség vállalkozás üzemeltetésével kapcsolatban keletkezett, a teljesítés a vállalkozás székhelyén történik. Ez értelemszerűen alkalmazandó, ha a kötelezettség a fióktelep működése során keletkezett.

IV. Az előzetes döntéshozatal iránti kérelem előterjesztésének okai és a Nejvyšší soud (legfelsőbb bíróság) álláspontja

- 12 A jelen ügyben arra a kérdésre kell választ adni, hogy a cseh bíróságok rendelkeznek-e joghatósággal. Ezért a „Brüsszel Ia” rendeletet kell alkalmazni, mivel polgári és kereskedelmi ügyekben felmerült, nemzetközi vonatkozású jogvitáról van szó, és a bírósági eljárás 2015. január 10-ét követően indult.
- 13 Ezzel összefüggésben meg kell vizsgálni, hogy a cseh bíróságok joghatósága megállapítható-e a „Brüsszel Ia” rendelet 7. cikkének 1. pontja szerinti különleges joghatóság alapján, mivel a kereset olyan alperes ellen irányul, amely nem abban a tagállamban rendelkezik székhellyel, ahol az eljárást lefolytatják.
- 14 A „Brüsszel Ia” rendelet 7. cikke 1. pontjának a) alpontja előírja, hogy ha az eljárás tárgya egy szerződés, a valamely tagállamban lakóhellyel rendelkező személy más tagállamban a vitatott kötelezettség teljesítésének helye szerinti bíróság előtt perelhető. A „Brüsszel Ia” rendelet 7. cikke 1. pontjának b) alpontja szerint ingó dolog értékesítése esetén a vitatott kötelezettség teljesítésének helye a tagállam területén az a hely, ahol a szerződés alapján az adott dolgot leszállították, vagy le kellett volna szállítani, szolgáltatásnyújtás esetén tehát az a hely, ahol a szerződés alapján a szolgáltatást nyújtották vagy nyújtani kellett volna. A

„Brüsszel Ia” rendelet 7. cikke 1. pontjának c) alpontjából következik, hogy ha a b) alpont nem alkalmazható, akkor az a) alpontot kell alkalmazni. Az a) alpont alkalmazása ezért kiegészítő kategória, és csak akkor alkalmazható az esetre, ha a b) alpont alkalmazása kizárt.

- 15 A Nejvyšší soud (legfelsőbb bíróság) ismeri az Európai Unió Bíróságának (a továbbiakban: Bíróság) állandó ítélkezési gyakorlatát a „szerződéssel kapcsolatos ügyek” fogalmának önálló értelmezésével kapcsolatban, amely a „Brüsszel Ia” rendelet 7. cikke 1. pontjának a) és b) alpontjában szereplő közös fogalomnak minősül, amely ítélkezési gyakorlat szerint a szerződés alapvető jellemzője az olyan kötelezettség fennállása, amelyet az egyik fél szabadon vállal a másikkal szemben (lásd: a Bíróság 1992. június 17-i Handte kontra TMCS ítélete, C-26/91[, EU:C:1992:268], 15. pont). E bíróság tisztában van azzal is, hogy e fogalom hatálya kiterjed minden olyan kötelezettségre, amely olyan szerződésen alapul, amelynek nemteljesítésére a felperes keresete alátámasztásaként hivatkozott (lásd: a Bíróság 2017. június 15-i Kareda ítélete, C-249/16[, EU:C:2017:472], 30. pont). Maga az előszerződés, mint jelen esetben is, kötelező erejű jogi eszköz, amelyet szabadon kötöttek meg, és az abban meghatározott feltételek a felek közötti megállapodás eredményét jelentik. A felperes által előadottak szerint a kötbérről kapcsolatos jogvita éppen a szóban forgó előszerződésből ered, mivel amiatt merült fel, hogy a kötelezett a szerződésből eredő kötelezettségek ellenére nem fizetett előleget. Ezzel összefüggésben a Nejvyšší soud (legfelsőbb bíróság) úgy véli, hogy a jelen ügy tárgyát képező, kötbér megfizetése iránti követelés a „Brüsszel Ia” rendelet 7. cikkének 1. pontja értelmében „szerződéssel” kapcsolatos követelésnek minősül.
- 16 Ilyen körülmények között meg kell vizsgálni, hogy a jelen ügyben szóban forgó rendelkezés b) vagy a) alpontját kell-e alkalmazni. Mivel az áruk adásvételi szerződésének lényeges jellemzője a tulajdonjog átruházása és az áru pénzre történő cseréje, a jelen ügyben nem áll fenn olyan kötbér megfizetésére irányuló követelés, amely a „Brüsszel Ia” rendelet 7. cikke 1. pontja b) alpontjának első franciabekezdése értelmében az áru előállításához és leszállításához kapcsolódna. A b) alpont alkalmazásának kizárása és az a) alpont esetleges alkalmazása azonban annak értékelését is megköveteli, hogy az ügy nem a hivatkozott szabályozás második franciabekezdése értelmében vett „szolgáltatásnyújtással” kapcsolatos követelésre vonatkozik-e. Ennek a kérdésnek a vizsgálata azért kulcsfontosságú, mert ha az ügy „szolgáltatásnyújtásnak” minősülne, akkor valamennyi kapcsolódó követelés elbírálására annak a helynek a bíróságai rendelkeznie kellene joghatósággal, ahol a szerződés szerint a szolgáltatást nyújtani kellett volna. Ha azonban a „Brüsszel Ia” rendelet 7. cikke 1. pontjának a) alpontja szerinti kiegészítő kategóriát kellene alkalmazni, és e rendelkezés alkalmazásának feltételei teljesülnének, a joghatóságot és az illetékességet főszabály szerint minden egyes kötelezettség tekintetében külön-külön kellene értékelni (lásd: a Bíróság 1976. október 6-i Tessili ítélete, 12/76[, EU:C:1976:133]).
- 17 A jelen ügyben a felek előszerződést kötöttek, amelyet „Smlouva o uzavření budoucí Masterfranchisové smlouvy” (master-franchise előszerződés) néven

neveztek el. A Nejvyšší soudnak (legfelsőbb bíróság) tehát azt a kérdést kell megválaszolnia, hogy a „Brüsszel Ia” rendelet 7. cikke 1. pontja szerinti joghatósági okok meghatározása szempontjából hogyan kell minősíteni egy olyan előszerződést, amelyben a felek kötelezettséget vállaltak egy jövőbeli szerződés megkötésére. Két különböző megoldás jöhet ugyanis szóba, és a Nejvyšší soud (legfelsőbb bíróság) szerint a Bíróság még nem adott egyértelmű iránymutatást e tekintetben. Különösen azt kell megvizsgálni, hogy maga az előszerződés szolgáltatási szerződésnek minősül-e, és ha a válasz nemleges, a bíróságok joghatósága kizárólag a „Brüsszel Ia” rendelet 7. cikke 1. pontjának a) alpontja alapján állapítható meg. Ugyanakkor egy második, ezzel ellentétes megoldásnak tűnik az, ha az előszerződésből eredő követelések tekintetében a joghatóság megállapítására a felek által a jövőben megkötendő szerződés jellegétől függően kerül sor. Valójában a végleges szerződés megkötése az előszerződés lényegét jelenti. Ez azt jelentené, hogy ha a tervezett végleges szerződés áruk értékesítésére vagy szolgáltatásnyújtásra irányuló szerződés lenne, akkor a bíróságok joghatóságát a „Brüsszel Ia” rendelet 7. cikke 1. pontjának b) alpontja értelmében annak a helynek megfelelően kellene meghatározni, ahol a tervezett szerződés szerint az árukat le kell szállítani, vagy a szolgáltatásokat nyújtani kell.

- 18 A Bíróság eddigi ítélkezési gyakorlatának fényében a Nejvyšší soud (legfelsőbb bíróság) hajlik arra a következtetésre, hogy magával az előszerződés megkötésével nem valósul meg az uniós jog önálló fogalma szerinti szolgáltatásnyújtás. A Nejvyšší soud (legfelsőbb bíróság) szerint az előszerződés nem felel meg a visszterhesen másik fél részére végzett tevékenység „Brüsszel Ia” rendelet 7. cikke 1. pontjának b) alpontja szerinti követelményének (lásd: a Bíróság 2009. április 23-i Falco Privatstiftung és Rabitsch ítélete, C-533/07[, EU:C:2009:257]; 2016. július 14-i Granarolo ítélete, C-196/15[, EU:C:2016:559]; 2013. december 19-i Corman-Collins ítélete, C-9/12[, EU:C:2013:860]; 2021. március 25-i Obala i lučice ítélete, C-307/19[, EU:C:2021:236]).
- 19 Az előszerződés számos olyan általános elemet tartalmaz, amely a felek megállapodása szerint később belekerül a végleges szerződésbe, ilyen elemnek minősül e későbbi szerződés általánosan meghatározott tárgya is. Ez az előszerződés azonban arra irányul, hogy írásbeli felszólítást követően egy későbbi szerződést kössenek meg, a jelen ügyben pedig a tervezett szerződés megkötésének elmulasztása a fizetendő előleg összegének megfelelő összegű kötbért von maga után. A Nejvyšší soud (legfelsőbb bíróság) szerint ez nem minősíthető a másik fél javára végzett tevékenységnek, mivel a végleges szerződés megkötése kizárólag jogügyletnek minősül, és nem a másik szerződő fél javára szolgáltatásként végzett tényleges tevékenységnek. A Nejvyšší soud (legfelsőbb bíróság) éppen ebben a körülményben lát különbséget például egy kereskedelmi ügynöki szerződéshez képest (lásd: a Bíróság 2010. március 11-i Wood Floor Solutions Andreas Domberger ítélete, C-19/09[, EU:C:2010:137]), amely ugyan szintén szerződések megkötésén alapul, ugyanakkor annak alapján további tényleges tevékenységekre is sor kerül, mint például kapcsolatfelvétel más jogalanyokkal vagy termékek vagy szolgáltatások bemutatása.

- 20 A rendelkezésre álló ítélkezési gyakorlat alapján a Nejvyšší soud (legfelsőbb bíróság) azt is feltételezi, hogy önmagában az előszerződés esetében sem teljesül a visszerhesség követelménye. Az előszerződés alapján sem a kötelezett, sem a jogosult nem rendelkezik díjazás iránti követeléssel, még e fogalom legtágabb értelmében sem. A felek valóban megállapodtak a belépési díj és az időszakos havi díjak jövőbeni összegében, azok megfizetésére vonatkozó kötelezettség azonban csak akkor keletkezik, ha a felek megkötik a tervezett végleges szerződést. Egyik fél részéről sem merült fel tehát díjazásra vonatkozó követelés azon szerződés alapján, amelyet ténylegesen megkötöttek, és amelyből a jogvita ered, a felek csak arra vállaltak kötelezettséget, hogy ha megkötik ezt a szolgáltatási szerződést, akkor a díjazás meghatározott összegű lesz. Az előszerződés a III. cikk A. pontjának „Úhrada zálohy” (előlegfizetés) című 3. alpontjában az „előlegre és annak kifizetésére” utal, azonban ez azon jövőbeni belépési díj előlegének minősül, amely megegyezik a kötbér összegével. A Nejvyšší soud (legfelsőbb bíróság) úgy véli, hogy ezen összeg kifizetése alapján egyik fél sem részesül közvetlenül gazdasági előnyben, mivel annak célja mindenekelőtt a kötelezettségek jövőbeli teljesítésének biztosítása, és nem minősül díjazásnak vagy a visszerhesség értelmében vett konkrét gazdasági előnynek. A jelen ügyhöz hasonló szerződés feltételei alapján tehát úgy tűnik, hogy a szóban forgó előlegfizetés nem rendelkezik olyan gazdasági értékkel, amely a leírt értelemben vett díjazásnak minősülne, és az előlegfizetési kötelezettség mindenekelőtt a szerződéses kötelezettségek jövőbeli teljesítésének biztosítását szolgálja (lásd: Bíróság 2016. július 14-i Granarolo ítélete, C-196/15[, EU:C:2016:559]).
- 21 A fentiekre tekintettel a Nejvyšší soud (legfelsőbb bíróság) úgy véli, hogy a „Brüsszel Ia” rendelet 7. cikke 1. pontjának b) alpontja nem alkalmazható az előszerződésre. Ezért szükséges a „Brüsszel Ia” rendelet 7. cikke 1. pontjának a) alpontja szerinti kiegészítő kategóriát alkalmazni. Másrészt e rendelet alkalmazása jelentős hatással van a teljesítési hely vizsgálatára, mivel az a) alpont keretében már nem érvényesül a jellemző szolgáltatás elve, és így főszabály szerint minden kötelezettség saját teljesítési hellyel rendelkezik. A Bíróság 2009. április 23-i Falco Privatstiftung és Rabitsch ítéletére (C-533/07[, EU:C:2009:257], 54–55. pont) hivatkozva megállapítható, hogy a közösségi jogalkotónak csak az ingó dolgok értékesítésére irányuló szerződések, valamint a szolgáltatásnyújtásra irányuló szerződések kapcsán állt szándékában, hogy ne a Brüsszeli Egyezményben a jól körülhatárolt konkrét vitás kötelezettségből induljon ki (ami egyébként a rendelkezés szó szerinti értelmezéséből is következik), hanem az e szerződésre jellemző kötelezettséget vegye alapul. Ugyanakkor arra az esetre, ha az eljárás tárgya egy szerződés, a jogalkotó úgy döntött, hogy a teljesítés helyét önállóan a joghatósággal rendelkező bíróság meghatározásának kapcsolóelvéként határozza meg. Amint a Bíróság a Brüsszeli Egyezmény 5. cikkének (1) bekezdésével kapcsolatban az 1976. október 6-i De Bloos kontra Bouyer ítéletében (14/76[, EU:C:1976:134]) megállapította, az „adott kötelezettség” annak a szerződésből eredő jognak felel meg, amelynek teljesítését a felperes keresetében érvényesíteni kívánja, és amely a kereset alapját képezi. Ha a felperes például kártérítést követel, az a szerződéses kötelezettség bír döntő jelentőséggel,

amelynek megszegése miatt a kár bekövetkezik. Ugyanakkor abban az esetben, ha az alperes a kötelezettségek felperes általi megszegésére hivatkozik, azonban a kereseti követelés tárgya valamely összeg megfizetése, az „adott kötelezettség” a fizetési kötelezettség lesz, és nem az a kötelezettség, amelynek teljesítését az alperes vitatja. Egy adott kötelezettség teljesítési helye tehát már nem a kötelezettség önálló fogalma (lásd: a Bíróság 1976. október 6-i Tessili ítélete, 12/76[, EU:C:1976:133]; 1999. szeptember 28-i GIE Groupe Concorde és társai ítélete, C-440/97[, EU:C:1999:456]; és más ítéletek).

- 22 A Nejvyšší soud (legfelsőbb bíróság) szerint ettől eltérő értelmezés is megengedhető, és így arra a következtetésre is lehet jutni, hogy az előszerződés csak akkor minősül szolgáltatási szerződésnek, ha ez a következtetés azon szerződés jellegéből következik, amelynek megkötését előírták. Ennek során maga a master-franchise szerződés megfelelne a szolgáltatásnyújtás fent említett követelményének, mind a tevékenységek elvégzése, mind a visszterhesség tekintetében, a szolgáltatásnyújtás helye pedig pontosan a végleges szerződéstől függne. A Bíróság eddigi ítélkezési gyakorlatából azonban nem következik ilyen lehetőség.
- 23 A Bíróság még nem foglalkozott kifejezetten azzal a kérdéssel, hogy a *pactum de contrahendo* szolgáltatási szerződésnek minősül-e, ha az szolgáltatási szerződés megkötését vonja maga után, illetve hogy a teljes jogviszony tervezett eredményére tekintettel szükséges-e azt ilyen szerződésnek minősíteni. Ennek során az előszerződés önmagában kötelező erejű jogi aktus, és megkötése, megszüntetése és az abból eredő kötelezettségek nagymértékben függetlenek a tervezett végleges szerződéstől. A felek által kötött ilyen szerződés ugyan általában meghatározza a végleges szerződés bizonyos elemeit, de saját eredeti kötelezettséget vagy független szankciós mechanizmust és sajátos felmondási feltételeket is tartalmaz. Az előszerződés megszűnésének sajátos feltételei (a teljesítése következtében, a felek megállapodásával, a szerződésből eredő kötelezettségek megszegése esetén történő elállás következtében) azt eredményezik, hogy a végleges szerződés megkötése még csak nem is szükséges következménye az előszerződés megkötésének. A „Brüsszel Ia” rendelet 7. cikke 1. pontjának olyan értelmezése, amely lehetővé tenné, hogy magát a tervezett végleges szerződés jellegét is figyelembe vegyék az előszerződés szolgáltatási szerződésnek való minősítésekor, tehát nem magától értetődő.
- 24 A Nejvyšší soud (legfelsőbb bíróság) szerint a Bíróság vonatkozó ítélkezési gyakorlatának hiányában ebben a kérdésben megalapozott kétség merül fel az uniós jog értelmezésének helyességét illetően. Mivel a jelen ügyben a „Brüsszel Ia” rendelet 7. cikke 1. pontja a) alpontjának alkalmazását megelőzően ki kell zárni e rendelet 7. cikke 1. pontja b) alpontjának alkalmazását, a Nejvyšší soud (legfelsőbb bíróság) szükségesnek tartja, hogy az eljárást felfüggeszse, és kérelmet terjesszen a Bíróság elé, hogy választ kapjon az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdésre.

- 25 A fentiekből az is egyértelműen kitűnik, hogy a különböző rendelkezések alkalmazása alapvető hatással van a jelen ügyre, mivel a cseh bíróságok joghatóságát illetően eltérő következtetést eredményezhet. Ugyanakkor annak feltételezése, hogy a bíróság különleges joghatósággal rendelkezik, bizonyos kivételt jelent az általános szabály alól, ami részben indokolja a Bíróság általi esetleges szűkebb értelmezést az előreláthatóság, a jogbiztonság, valamint a bíróság és a peres eljárás közötti szoros kapcsolat biztosítása érdekében. Az uniós jog egységes alkalmazása jelentőséggel bír az előszerződés, a *pactum de contrahendo* nemzetközi kereskedelemben történő széles körű használata tekintetében, és a Bíróság általi értelmezés nélkül nem lehet valamennyi tagállamban teljes mértékben garantálni az adott rendelkezés egységes értelmezését.
- 26 A fentiekben ismertetett körülményekre tekintettel a jelen ügyben nem teljesülnek az úgynevezett CILFIT-kritériumok (lásd: a Bíróság 1982. október 6-i CILFIT-ítélete, 283/81[, EU:C:1982:335]). Ezért, tekintettel az előszerződésnek mint a szerződést megelőző kötelező erejű jogintézménynek a sajátos jellegére és a Bíróság által vizsgált szerződésektől való eltérésére, valamint ezen eszköznek a tagállamok közötti nemzetközi kereskedelemben fennálló relevanciájára, a Nejvyšší soud (legfelsőbb bíróság), mint olyan bíróság, amelynek határozatai ellen az Európai Unió működéséről szóló szerződés 267. cikke értelmében nincs jogorvoslati lehetőség, szükségesnek tartja, hogy ezt a kérdést a Bíróság elé terjessze.

[omissis]